

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2231/2537

นาง ลำ ด วร รวม ทศผู้ร้อง นางสาว ลัก ขณา มังกรหรือพ วง สุวรรณ กับพวกผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1629

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ตายแนะนำผู้คัดค้านที่ 1 ต่อบุคคลอื่นว่าผู้ตายเป็นบิดาให้ความอุปการะเลี้ยงดูส่งเสียเล่าเรียน ทั้ง ระบุในใบสมรสสมาชิกมาปนกิจสงเคราะห์ว่าผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรให้เป็นผู้รับประโยชน์ด้วย ผู้คัดค้านที่ 1 จึงเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว ย่อมถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับ บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิรับมรดกของผู้ตายซึ่งเป็นบิดาได้โดยไม่ต้องจดทะเบียนรับรอง และไม่ต้องขอให้ศาลสั่งแสดงว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายเสียก่อน ผู้คัดค้านที่ 1 เป็น ผู้สืบสันดาน โดยเป็นทายาทลำดับ 1 ส่วนผู้ร้องเป็นทายาทลำดับ 3 จึงไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของ ผู้ตายแม้ผู้ร้องจะมีสิทธิรับมรดกตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำกับผู้คัดค้านทั้งสอง ก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านทั้งสองด้วยกันเอง และทำขึ้น หลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับการมีสิทธิรับมรดกแต่อย่างใดไม่ก่อให้เกิดผู้ร้อง เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมาย ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอและแก้ไขคำร้องขอว่า ผู้ร้องมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันสามคน คือ ผู้ร้อง ผู้คัดค้านที่ 2 และนายภักดี มังกร ผู้ตาย บิดามารดาของผู้ร้องชื่อนายเฉ่ง มังกรและนางเป้า มังกร ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว ผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2531 มีทรัพย์สินมรดกทั้ง สันหาทรัพย์สินและอสังหาทรัพย์สินรวมสองล้านบาทเศษตามบัญชีทรัพย์สินท้ายคำร้องผู้ตายมิได้ทำ พินัยกรรมและมีได้ตั้งผู้จัดการมรดก แต่ผู้ร้องกับผู้คัดค้านที่ 1 ได้ตกลงทำสัญญา ประนีประนอมยอมความที่จะเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน ขอให้ตั้งผู้ร้องหรือตั้งผู้ร้องร่วมกับ ผู้คัดค้านที่ 1 หรือผู้ร้องร่วมกับผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายผู้คัดค้านที่ 1 ยื่นคำ คัดค้านและแก้ไขคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายตามคำสั่งศาล ผู้ ร้องเป็นทายาทอันดับ 3 จึงไม่มีสิทธิและไม่มีส่วนได้เสียในกองมรดก ขอให้ยกคำร้องแล้วตั้ง ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายผู้คัดค้านที่ 2 ยื่นคำคัดค้านและแก้ไขคำคัดค้านว่า ผู้ร้อง และผู้คัดค้านทั้งสองได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความแบ่งปันมรดกกับผู้คัดค้านที่ 2 จึงเป็น ผู้มีส่วนได้เสีย ขอให้ตั้งผู้ร้องและผู้คัดค้านที่ 2 ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายศาลชั้นต้นมี คำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนายภักดีมังกร กับให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย และให้ยก คำร้องผู้คัดค้านที่ 1 และคำร้องผู้คัดค้านที่ 2 ผู้คัดค้านที่ 1 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ตั้ง นางสาวลักขณา มังกรหรือพวงสุวรรณ ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนายภักดีมังกร ผู้ตาย โดยให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย คำขออื่นให้ยกผู้ร้องฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า ผู้ร้อง ผู้คัดค้านที่ 2 และผู้ตายเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ส่วน บิดามารดาของบุคคลทั้งสามถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว หลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายแล้วศาลมี คำสั่งตั้งนายชัยพล ชอบทำดี เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย แต่การจัดการมรดกยังไม่เสร็จสิ้น นาย ชัยพลก็ถึงแก่ความตาย ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องคดีนี้ขอให้ตั้งผู้ร้องหรือตั้งผู้ร้องร่วมกับผู้คัดค้านที่ 1 หรือ

ผู้ร้องร่วมกับผู้คัดค้านที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายแต่ผู้คัดค้านที่ 1 คัดค้านว่า ผู้ร้องไม่ใช่ทายาท จึงไม่มีสิทธิร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก ส่วนผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรของผู้ตายขอให้ตั้งผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องมีว่า ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายหรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงได้ความว่าผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย จึงเป็นทายาทลำดับ 3 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(3) ส่วนผู้คัดค้านที่ 1 อ้างว่าเป็นบุตรของผู้ตาย หากรับฟังได้ว่าเป็นผู้สืบสันดานของผู้ตาย ผู้คัดค้านที่ 1 ก็เป็นทายาทลำดับ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(1) ผู้ร้องย่อมไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย จึงสมควรวินิจฉัยก่อนว่า ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้สืบสันดานของผู้ตายหรือไม่ ในข้อนี้ผู้คัดค้านที่ 1 มีผู้คัดค้านที่ 1 และนางกาหลงมาเบิกความว่า นางกาหลงอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้ตายโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ต่อมานางกาหลงตั้งครรภ์ได้ 3-4 เดือน เกิดปัญหากับผู้ร้องเพราะถูกกีดกันจึงออกไปพักอยู่กับนางทวิและนายหอม พวงสุวรรณ ซึ่งเป็นพี่สาวและพี่เขยของนางกาหลง ต่อมาคลอดผู้คัดค้านที่ 1 ที่บ้านของนายหอม หลังจากคลอดแล้วนางกาหลงยังไปมาระหว่างบ้านของนายหอมและบ้านของผู้ตาย ทั้งผู้ตายก็ได้ไปเยี่ยมเยียนผู้คัดค้านที่ 1 ตอนผู้คัดค้านที่ 1 อายุ 3 ปีเศษ นางกาหลงพาผู้คัดค้านที่ 1 ไปคืนให้แก่ผู้ตายแล้วไปทำงานต่างจังหวัด ผู้ตายคงให้ผู้คัดค้านที่ 1 อยู่บ้านนายหอม เมื่อผู้คัดค้านที่ 1 โตแล้วไปหาผู้ตายที่สวนผู้ตายแนะนำแก่ญาติและเพื่อนบ้านว่าผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรของผู้ตาย และออกค่าเล่าเรียนแก่ผู้คัดค้านที่ 1 และมีรายตัวรวจเอกสุดใจ มังกร ลูกพี่ลูกน้องกับผู้ตายเบิกความว่า มีบ้านอยู่ใกล้กับผู้ตายไปมาหาสู่บ่อยเคยพบผู้คัดค้านที่ 1 อยู่ในที่พักของผู้ตาย ผู้ตายบอกว่าเป็นบุตรของผู้ตาย นอกจากนี้ผู้คัดค้านที่ 1 ยังมีนายฉาง ศรีสุทกมาเบิกความว่า เคยเห็นผู้คัดค้านที่ 1 อยู่ในสวนของผู้ตายสิบกว่าครั้ง ตอนที่ผู้คัดค้านที่ 1 ไปขอค่าเล่าเรียน บางครั้งผู้ตายมีเงินไม่พอได้ขอยืมเงินจากพยานให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 ครั้งละ 300 บาทบ้าง 500 บาท บ้าง ประมาณ 3 ครั้ง และได้ความจากนายทอง คณารมย์อดีตประธานฅาปนกิจสงเคราะห์ของ

ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พยานผู้คัดค้านที่ 1 ว่า ตอนผู้ตายไปสมัครเป็นสมาชิกฅาปนกิจสงเคราะห์ ได้ระบุชื่อนางสาวลักขณา พวงสุวรรณ ว่าเป็นบุตรเป็นผู้รับประโยชน์ แต่เนื่องจากนามสกุลของผู้รับประโยชน์ไม่ตรงกับผู้ตาย จึงได้สอบถามผู้ตายตามระเบียบ ผู้ตายก็ยืนยันว่าผู้รับประโยชน์เป็นบุตร ผู้ร้องเองได้เบิกความตอบคำถามค้านของผู้คัดค้านที่ 1 ว่า หลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายแล้ว พยานได้พาผู้คัดค้านที่ 1 ไปเบิกเงินค่าฅาปนกิจสงเคราะห์จากธนาการแสดงว่าผู้ร้องทราบว่าไปสมัครสมาชิกฅาปนกิจสงเคราะห์ได้ระบุว่าเป็นผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตร นอกจากนี้ในการตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านทั้งสองตามเอกสารหมายเลข ร.10 ผู้ร้องก็ยอมรับว่าผู้คัดค้านที่ 1 เป็นทายาทของผู้ตาย เห็นว่าพฤติการณ์ที่ผู้ตายได้แนะนำผู้คัดค้านที่ 1 ต่อบุคคลอื่นว่าผู้ตายเป็นบิดาของผู้คัดค้านที่ 1 ได้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูส่งเสียเล่าเรียน ทั้งระบุในใบสมัครสมาชิกฅาปนกิจสงเคราะห์ว่าผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรให้เป็นผู้รับประโยชน์ด้วย เช่นนี้ถือได้ว่าผู้ตายได้รับรองผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรแล้ว แม้การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำสั่งศาลมีผลนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุดแต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว ย่อมถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิรับมรดกของผู้ตายซึ่งเป็นบิดาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(1) โดยไม่ต้องจดทะเบียนรับรองและไม่จำเป็นต้องขอให้ศาลสั่งแสดงว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายเสียก่อน เมื่อผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้สืบสันดานโดยเป็น

ทายาทลำดับ 1 ส่วนผู้ร้องเป็นทายาทลำดับ 3 จึงไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายและถือไม่ได้ว่าผู้ร้องมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายด้วยผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ส่วนที่ผู้ร้องฎีกาอ้างว่า เป็นผู้ที่มีสิทธิรับทรัพย์สินมรดกตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำกับผู้คัดค้านทั้งสองจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายนั้น เห็นว่าสัญญาดังกล่าวเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านทั้งสองด้วยกันเองและทำขึ้นหลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับการมีสิทธิรับมรดกแต่อย่างใดไม่ก่อให้เกิดผู้ร้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมาย ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกในคดีนี้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ตั้งผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

วุฒิ คราววุฒิ · มงคล สรรพ · อธิราช มณีภาค

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2231/2537>